

1288-07

Polder Schieveen

Startnotitie m.e.r.

Gemeentewerken
Gemeente Rotterdam

P 1288 - 07

Gemeente Rotterdam

Polder Schieveen

Startnotitie m.e.r.

Projectcode

MRC50

Datum

3 september 2002

Versie

eindconcept

Opdrachtgever

Gemeente Rotterdam
Vereniging Natuurmonumenten

Bijdragen

W. Fikken (GW)
M. Hoekstra Meijer (GW)
M. van Nimwegen (dS+V)
R. Volk (dS+V)
P. de Greef (dS+V)
R. Fransen(dS+V)

Samenstelling

W. Fikken (GW)

Gemeentewerken

Gemeente Rotterdam

Ingenieursbureau

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	5
1.1 Het voornemen	5
1.2 Plan- en studiegebied	6
1.3 Doel van de startnotitie	7
1.4 Initiatiefnemers en Bevoegd Gezag	7
1.5 Inspraak	8
2. ACHTERGRONDEN	9
2.1 Ruimtelijk Plan Rotterdam	9
2.2 Ontwikkelingsvisie Schieveen	9
2.2.1 Programma van eisen	9
2.2.2 Verloop van het ontwerpproces	10
2.3 Locatiekeuze: waarom bedrijven in Schieveen?	14
2.4 Natuurkeuze	15
3. HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELINGEN	17
3.1 Beschrijving van het plangebied	17
3.2 Relevante projecten	17
4. ALTERNATIEVEN	21
4.1 Inleiding	21
4.2 Nulalternatief	21
4.3 Voorgenomen activiteit	21
4.3.1 Inleiding	21
4.3.2 Beschrijving van het model	21
4.3.3 Varianten	24
4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief	26
5. TE ONDERZOEKEN MILIEUGEVOLGEN	27
5.1 Belangrijkste milieuthema's	27
5.2 Aanzet toetsingskader	29
6. BESLUITVORMING	31

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST	33
BIJLAGE 2: VERKLARENDE WOORDENLIJST	35

1. INLEIDING

1.1 Het voornemen

Naar aanleiding van het voorontwerp voor het Ruimtelijk Plan Rotterdam (RPR)^[1] ondertekenden de Gemeente Rotterdam en de Vereniging Natuurmonumenten in juli 1999 een intentieverklaring om een gezamenlijke haalbaarheidsstudie uit te voeren naar de gewenste inrichting van de Polder Schieveen. Uit de intentieverklaring komt het volgende citaat:

"Centraal (...) staat het geven van een integrale kwaliteitsimpuls aan het gebied met als algemene doelstelling: de ontwikkeling van duurzame en geïntegreerde ecologische, hydrologische en recreatieve functies en het leveren van een bijdrage aan ruimte voor bedrijvigheid binnen het landschap van de Polder Schieveen, rekening houdend met de mogelijke aanleg van nieuwe hoofdweginfrastructuur aan de zuidzijde van de polder".

Als vervolg op de ondertekening van deze intentieverklaring is een aantal studies verricht. Het bureau H+N+S heeft de Ontwikkelingsvisie Schieveen d.d. april 2001 opgesteld^{[2] [3]}. Deze visie is door Alterra op zijn ecologische effecten getoetst in het rapport Natuur in de Polder Schieveen, d.d. 2001^[4]. Inmiddels waren de ideeën voor het bedrijventerrein verder uitgewerkt door MultiVastgoed - T+T design in het Inrichtingsconcept Schieveen d.d. juli 2000^[5] en was voor de verschillende inrichtingsvarianten inzichtelijk gemaakt welke directe kosten en opbrengsten te verwachten zijn bij uitvoering van het plan.

Uit deze studies is het beeld naar voren gekomen en het vertrouwen bevestigd dat met de combinatie van natuur en bedrijven in Schieveen een gebied kan ontstaan dat zowel een goede aanvulling is op het aanwezige en te ontwikkelen groen- en recreatieareaal in de omgeving als een uniek vestigingsklimaat zal zijn voor nieuwe bedrijven. Bovendien liggen in de inrichtingsconcepten voor het natuur- en bedrijventerrein en het uitzicht op toegesneden beheersconstructies waarborgen besloten voor zowel intrinsieke duurzaamheid als een duurzame stadsrand. Daarom heeft het college van B&W van de gemeente Rotterdam geconcludeerd dat de gecombineerde doelstelling voor het gebied mogelijk en wenselijk is en de plannen aan de gemeenteraad voorgelegd. De gemeenteraad heeft daarop op 6 december 2001 besloten om voor de polder Schieveen een gecombineerde ontwikkeling van natuur met een bedrijventerrein na te streven. Aan de provincie zal worden verzocht het streekplan overeenkomstig dit beleidsvoornemen partieel te herzien.

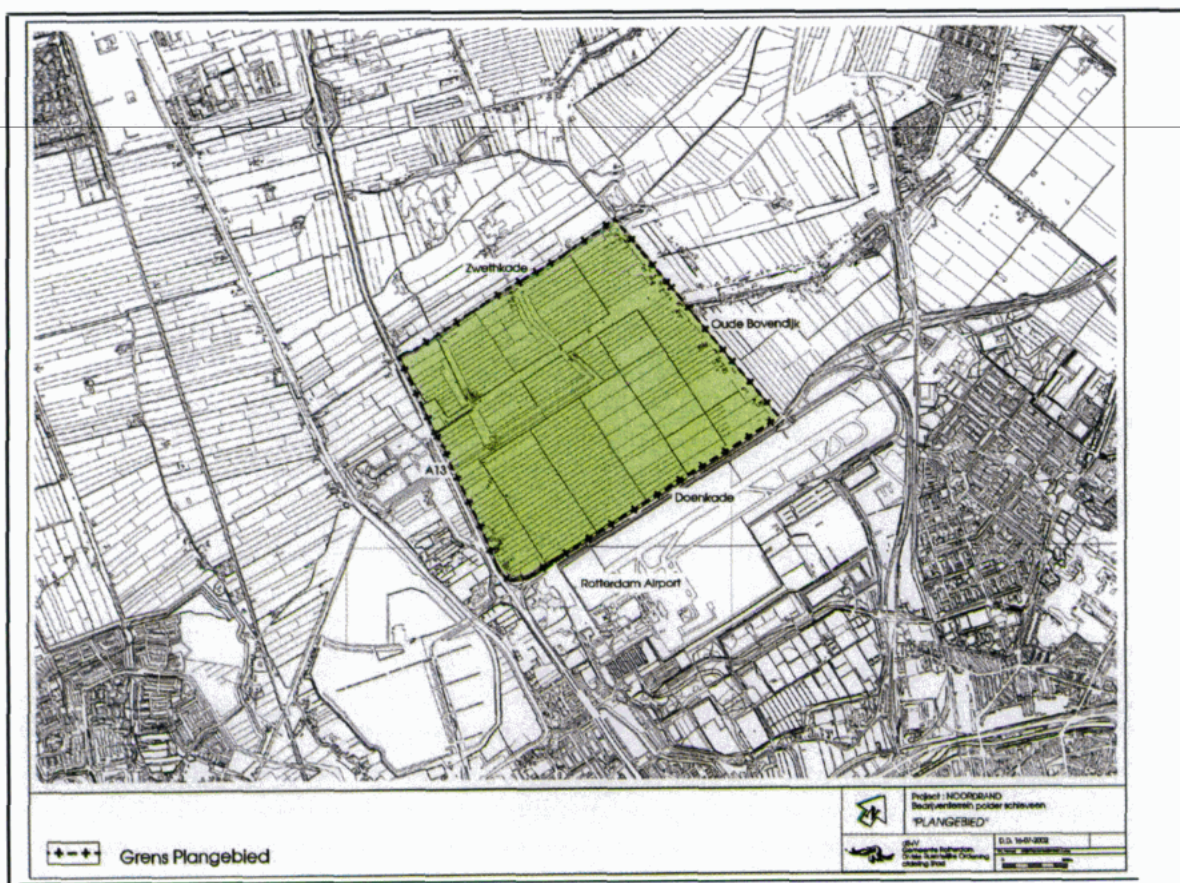
In het gemeenteraadsbesluit zijn de volgende voorwaarden voor de verdere planontwikkeling (bestemmingsplan- n m.e.r.-procedure) opgenomen:

1. Aan het bedrijventerrein worden hoge eisen gesteld. Deze eisen betreffen het profiel van de te vestigen bedrijven en de ruimtelijke opzet van het bedrijventerrein. De bedrijven zijn afkomstig uit sectoren als ICT, hoogwaardige productie, R&D, handel en service-industrie. Het terrein krijgt een ruimtelijk opzet die duurzaam is en alleen intensief ruimtegebruik toestaat.
2. Dit bedrijventerrein beslaat hoogstens 75 ha en wordt zo dicht mogelijk tegen de bestaande en geplande infrastructuur geprojecteerd.

3. Het te ontwikkelen natuurterrein beslaat minstens 200 ha en is vrij en goed toegankelijk.
4. Het beheer van het natuurterrein komt in handen van een natuurbeschermingsorganisatie.
5. De polder wordt voorzien van een waterhuishoudkundig systeem dat voldoet aan de eisen van duurzaamheid en beheersbaarheid.
6. Rekening wordt gehouden met een reservering voor de A16/13 volgens het Rotterdamse voorkeurstracé met de zgn. krappe boog.
7. De ontsluiting op de Doenkade krijgt een vorm waarin deze zo min mogelijk hinder voor het verkeer op de Doenkade oplevert. Dit wordt nader onderzocht.
8. Rekening wordt gehouden met de 10-6 IR-contour uit het provinciale interimbeleid t.a.v. externe veiligheid van regionale luchthavens, zodanig dat binnen de contour geen gevoelige bestemmingen worden geprojecteerd.
9. Rekening wordt gehouden met de Intermediaire Zone.
10. Rekening wordt gehouden met de Groene Loper.

1.2 Plan- en studiegebied

In figuur 1 is het plangebied voor het bestemmingsplan en het MER voor Polder Schieveen weergegeven.

Figuur 1: Plangebied Polder Schieveen

De polder Schieveen ligt in het open gebied tussen de min of meer verstedelijkte gebieden van Rotterdam, Berkel en Rodenrijs en Pijnacker. Het plangebied bevindt zich ten noorden van Rotterdam Airport en wordt begrensd door de Doenkade (die zuidelijk van het plangebied ligt), de A13 (ligt aan de westzijde van het plangebied), de Oude Bovendijk (aan de oostzijde) en de Zwethkade (is de noordelijke grens van het plangebied). Het plangebied heeft een omvang van 455 ha.

De omvang van het studiegebied varieert: afhankelijk van de te onderzoeken milieu-aspecten kan het om een groter of kleiner studiegebied dan de polder als zodanig gaan.

1.3 Doel van de startnotitie

Met deze startnotitie wordt formeel het voornemen om te komen tot een gecombineerde ontwikkeling van Schieveen tot natuur- en bedrijventerrein bekend gemaakt door de Initiatiefnemers. Het maken van een MER voor de Polder Schieveen is een gevolg van het gemeenteraadsbesluit. Er is sprake van een vrijwillig MER, omdat de beoogde omvang van het bedrijventerrein kleiner is dan de drempel die voor m.e.r.-plichtige activiteiten wordt genoemd in het Besluit m.e.r.¹

De m.e.r.-procedure als zodanig is bedoeld om de milieu-effecten als gevolg van de voorgestelde ingreep vast te stellen en een duidelijke plaats in de besluitvorming te geven. Met de m.e.r.-procedure en het MER kunnen de inrichtingsmodellen vanuit milieu-optiek worden geoptimaliseerd. Het doel van deze startnotitie is de scope van het MER vast te stellen. Met de startnotitie doet de Initiatiefnemer voorstellen voor de in beschouwing te nemen alternatieven en varianten, en de te onderzoeken milieu-aspecten.

1.4 Initiatiefnemers en Bevoegd Gezag

De initiatiefnemers voor de ontwikkelingen van Polder Schieveen zijn Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Rotterdam en Vereniging Natuurmonumenten (VNM). Het Bevoegd Gezag is de gemeenteraad van Rotterdam.

Het MER zal formeel gekoppeld worden aan de besluitvorming in het kader van de bestemmingsplanprocedure voor de ontwikkeling van Polder Schieveen. Voorwaarde hiervoor is een (partiële) streekplanherziening. De Provincie Zuid-Holland heeft in beginsel besloten in te gaan op het verzoek tot herziening van het streekplan.

Het Bevoegd Gezag stelt, mede op basis van het zogenaamde Richtlijnenadvies van de Commissie voor de m.e.r., de richtlijnen voor het MER vast. Het MER zal tegelijk met het voorontwerp bestemmingsplan worden gepubliceerd en ter inzage worden gelegd (zie ook hoofdstuk 6).

¹ In het Besluit m.e.r. staat een ondergrens van 150 ha voor m.e.r.-plichtige en een ondergrens van 75 ha voor m.e.r.-beoordelingsplichtige bedrijfsterrinen aangegeven. In het geval van Polder Schieveen gaat het om (netto) 75 ha. Besloten is geen m.e.r.-beoordelingsprocedure te doorlopen en direct een m.e.r.-procedure te starten.

1.5 **Inspraak**

Deze startnotitie vormt de start van de m.e.r.-procedure. Naar aanleiding van deze startnotitie kan ingesproken worden. Met de reacties wordt rekening gehouden bij het formuleren van de zogenaamde Richtlijnen waaraan het MER dient te voldoen.

Schriftelijke reacties kunnen binnen 4 weken nadat de startnotitie ter inzage is gelegd worden gezonden aan de directeur van de dienst Stedebouw en Volkshuisvesting, Postbus 6699, 3002 AR Rotterdam.

Mede aan de hand van de ingebrachte schriftelijke reacties wordt door de Commissie voor de milieu-effectrapportage een advies voor Richtlijnen uitgebracht aan het Bevoegd Gezag. Op basis van deze adviesrichtlijnen brengt het Bevoegd Gezag de Richtlijnen uit waaraan het MER dient te voldoen

2. ACHTERGRONDEN

2.1 Ruimtelijk Plan Rotterdam

Als onderdeel van het Strategisch Gebied Noordrand moet de ontwikkeling van Schieveen bijdragen aan drie ambities van het Ruimtelijk Plan Rotterdam: economie, natuurontwikkeling, recreatie. Het economisch programma moet bijdragen aan het verbreden van de economische structuur van Rotterdam. Er is alleen plaats voor een bedrijventerrein met een hoogwaardige uitstraling. Deze laatste grote bedrijvenlocatie is te bijzonder en te kostbaar om een standaard bedrijventerrein te worden. De bedrijven moeten zich bovendien lenen voor een combinatie met natuurontwikkeling door een nieuw concept. Kortom: de economische doelstelling is geformuleerd in de onderzoeken naar de behoefte van bedrijventerreinen; de aard van het gebied stelt tevens eisen aan het type bedrijvigheid en de verschijningsvorm.

De natuurontwikkeling moet een antwoord bieden op het kwalitatieve probleem waar het groen van Rotterdam mee kampt. Een verbetering van natuurwaarden van het aanwezige groen draagt zowel bij aan ecologische als aan recreatieve doelstellingen. Ook in het Waterplan zijn deze doelstellingen geformuleerd.

2.2 Ontwikkelingsvisie Schieveen

2.2.1 Programma van eisen

Volgend op de in 1.1 genoemde intentieverklaring is een Programma van Eisen opgesteld als start voor de studie van bureau H+N+S. Daarin worden onder andere de volgende punten genoemd:

Natuur

- Natuurpark met een grootte van minimaal 200 hectare
- Plan als geheel moet winst voor de natuur opleveren
- Plan moet een versterking opleveren van reservaat Ackerdijkse Plassen
- Geen doorgaand gemotoriseerd vervoer
- Een ecologische en recreatieve verbinding tussen Ackerdijk en de Schiebroekse polder
- Meerwaarde voor extensieve natuurgerichte recreatie

Waterbeheer

- Areaal oppervlaktewater en het waterbergend vermogen vergroten
- Verbeteren waterkwaliteit door onder meer een natuurlijker waterpeilbeheer en sterk beperken inlaat gebiedsvreemd water

Bedrijven

- Bedrijventerrein met een grootte van maximaal netto 75 hectare.
- Accommodatie voor hoogwaardige bedrijven. Doelgroepen zijn onder andere: Research & Development, hoogwaardige productie, internationaal opererende groothandel, zakelijke dienstverlening

- Hoogwaardige bedrijven met een economisch stuwende rol met relatief veel werkzame personen per hectare
- Gezamenlijke voorzieningen die te gebruiken zijn door de bedrijven en door de bezoekers van het natuurpark
- Inrichting: duurzaamheid en intensief ruimtegebruik: dit betekent geen negatieve invloed van bedrijventerrein op waterkwaliteit en een bedrijventerrein dat bestand is tegen de gewone jaarlijkse fluctuaties in het natuurgebied

2.2.2 Verloop van het ontwerpproces

In eerste instantie is in de door H+N+S verrichte studie een viertal inrichtingsprincipes geschetst. Daarbij zijn bijdragen van dS+V (compacte bedrijventerreinen), Altenburg en Wymenga (ecologisch onderzoek) en BBN Adviseurs (financiële haalbaarheid) betrokken.

Uitgangspunt was de definitie van een basislaag (genese, morfologie en water en ecologie).

Vervolgens werd de infralaag beschreven (leidingen, verkeer, krappe boog). In de beschrijving van de occupatielaag werd aandacht geschonken aan cultuur-historische kwaliteiten, ruimtelijke kwaliteit, het regionaal economisch complex en bedrijvenprogramma. Vervolgens werden basics (dat zijn bestanddelen die in alle te ontwikkelen varianten worden meegenomen) en variabelen (programmabestanddelen waarvoor meerdere opties mogelijk zijn) benoemd, om daarmee te komen tot inrichtingsprincipes; zodoende konden theoretisch zes varianten worden onderscheiden:

- twee varianten zonder bedrijven (weidevogelgebied resp. klei/veenmoeras)
- vier varianten met bedrijven (een variant met een weidevogelgebied, een drietal met de bedrijven in verschillende stedenbouwkundige kaders in combinatie met klei/veenmoeras, waarbij compactheid, vorm en locatie van het bedrijventerrein onderscheidende factoren zijn).

Deze principes zijn verder uitgewerkt, beschreven en geanalyseerd, waarna een afweging plaats vond. Deze afweging leidde tot een inperking van het aantal varianten tot drie:

- de Combivariant zonder bedrijventerrein
- de Wandvariant in het moeras/natuurpark
- de Eilandvariant in het moeras/natuurpark

Vanwege de wenselijkheid van inpassing van de in het RPR genoemde Groene Loper werd hieraan toegevoegd:

- de Groene Lopervariant in het moeras/natuurpark.

Op basis van een toetsing aan de uitgangspunten werd een voorkeur uitgesproken voor de varianten Wand en Groene Loper.

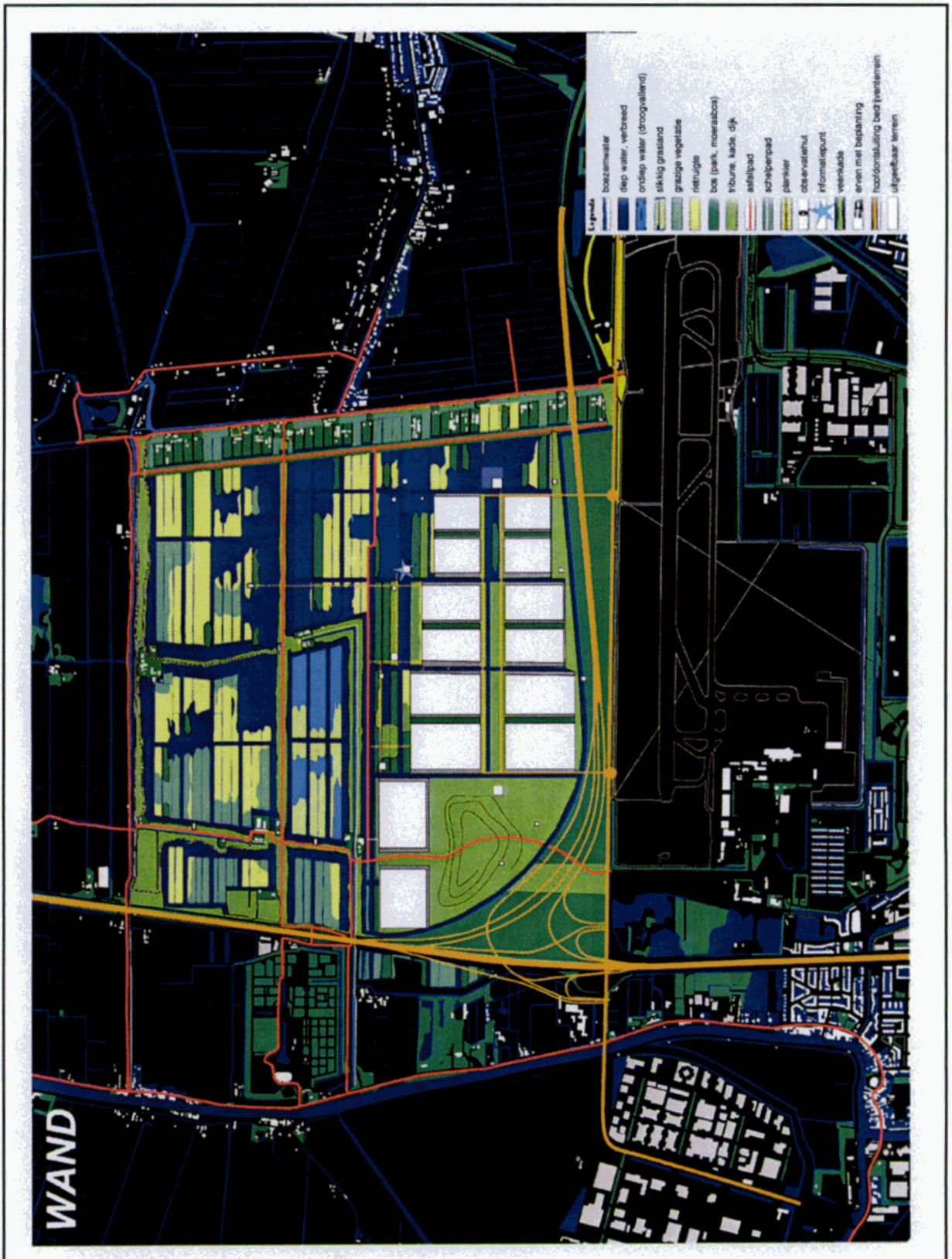
Het onderzoek van T+T Design en MultiVastgoed is verricht om te bezien of een duurzaam en compact bedrijventerrein mogelijk is. Voor een zo hoog mogelijk realiteitsgehalte is dit onderzoek mede uitgevoerd door marktpartijen.

Het vertrekpunt voor de studie was de wens een waardevolle, duurzame en houdbare stadsrand te creëren door een symbiose tot stand te brengen tussen een bedrijventerrein volgens een nieuwe typologie (compacter, hoogwaardiger) en een natuurgebied in het direct aansluitende gebied. Hierop werd een richtinggevend kader ontwikkeld:

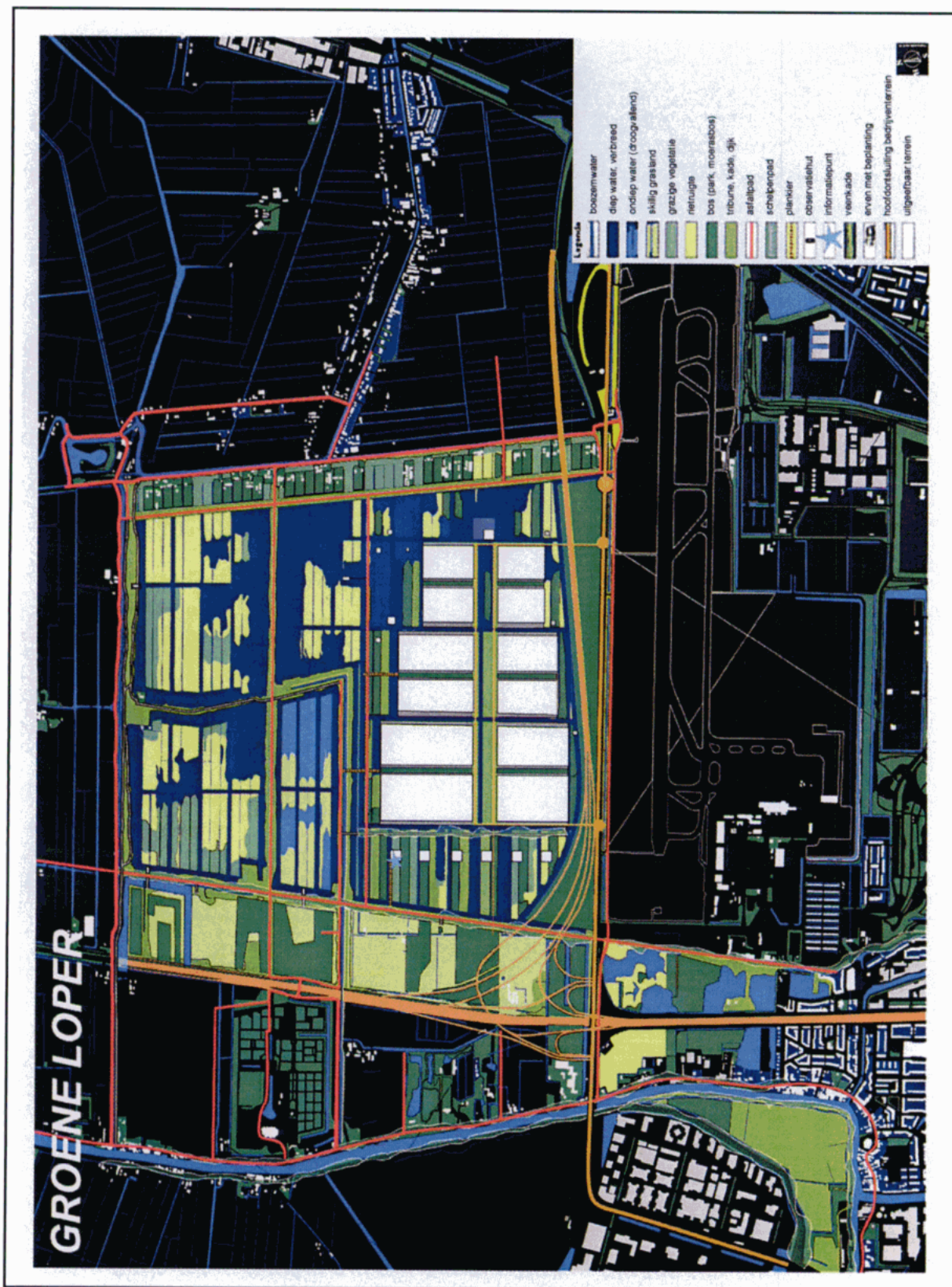

- ruimtelijk: inrichtingsvoorstel voor een bedrijventerrein waarin qua stedenbouwkundige structuur, gebouwtypologie, verschijningsvorm, functiemix etc. condities besloten liggen voor een hoogwaardige uitstraling en perceptie en een grote mate van duurzaamheid. Bij dit laatste gaat het niet alleen om het zorgvuldig omgaan met natuurlijke hulpbronnen (grondstoffen, energie, water), maar ook om een flexibel en robuust stedenbouwkundig plan dat kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen.
- functioneel: bedrijven en instellingen (activiteiten/bedrijfsonderdelen) die qua typologie de ambitie van een hoogwaardige verschijningsvorm ondersteunen, bijv. door intensiteit van ruimtegebruik, schone processen, hoge toegevoegde waarde etc.
- financieel: plandelen/gebouwconcepten die qua indeling, verschijningsvorm en flexibiliteit van dien aard zijn dat daarmee een positie in de huurmarkt verworven kan worden waardoor er sprake is van potentieel interessante beleggingsproposities.

De doelstelling van deze studie, de illustratie van een systeem voor de inrichting en ontwikkeling van een bedrijventerrein dat tot toekomstige meerwaarde kan leiden, heeft geleid tot een groot compact bouwblok dat bouwsteen werd in twee nieuwe varianten. Rekening houdend met de provinciale eisen en wensen (o.a. m.b.t. externe veiligheid van de luchthaven en de ecologische verbindingen) ontstonden zo het plaatselijk bekende zgn. 5^e (Wand) en 6^e (Groene Loper) model. Zie de figuren 2 en 3.

Figuur 2: Het zogenaamde 5^e model - Wand

Figuur 3: Het zogenaamde 6^e model - De Groene Loper

2.3 Locatiekeuze: waarom bedrijven in Schieveen?

In de Ontwikkelingsvisie Droge bedrijventerreinen Rotterdam 1999 - 2010 en in onderliggende studies zoals de Aanbodmonitor REO (1988), de ondernemende stad 2010 (deelstudie economie ten behoeve van het RPR, april 1999) en de ruimteclaim voor bedrijventerreinen in de regio Rotterdam / valideringsrapport NEI (1999) wordt uitgebreid ingegaan op aard en omvang van het stedelijke en regionale tekort aan bedrijventerreinen. Concreet is aangegeven dat er tot 2010 in Rijnmond een tekort aan bedrijventerreinen is van 510 ha (340 ha tekort en 170 ha noodzakelijke buffer voor 3 jaar uitgifte). Hiervan moet 180 ha op de Rechter Maasoever worden gerealiseerd. Te beginnen met het realiseren voor 2010 van een nieuw bedrijventerrein met een minimale oppervlakte van 75 ha netto hetgeen neerkomt op een bruto omvang van 100 - 120 ha. De herstructurering van bestaande en/of reeds geplande bedrijventerreinen in Rijnmond is meegenomen in het onderzoek naar de behoefte aan bedrijventerrein.

In het bestuurlijk overleg van provincie met stadsregio en de Gemeente Rotterdam is afgesproken dat de provincie het initiatief neemt om een locatieverkenning^[6] uit te voeren naar mogelijke alternatieve locaties op de Rechter Maasoever voor ca. 100 ha bedrijventerrein. In deze locatieverkenning (d.d. 14 november 2000) achtte Gedeputeerde Staten (GS) vijf locaties in beginsel geschikt:

1. Polder Schieveen
2. Schiebroekse polder
3. Zuidplaspolder
4. Laag Zestienhoven
5. Hoekpunt Noordwest

Conclusie in dit rapport is dat van de beschreven locaties de Polder Schieveen het beste voldoet aan de economische eisen: de omvang, het gewenste profiel, de bereikbaarheid en de realiseringskansen op korte termijn. De grootste struikelblokken in de inpassing in de ruimtelijke structuur van deze locatie zijn de strijdigheid met het vigerend streekplan en de noodzaak tot afstemming met de Groenblauwe Slinger / Intermediaire Zone en de Landinrichting Oude Leede. Met betrekking tot de milieuaspecten kan het externe veiligheidsbeleid voor Rotterdam Airport een knelpunt vormen bij inrichting van deze locatie. De modellen 5 en 6 houden expliciet rekening met het provinciale interim beleid ten aanzien van externe veiligheid.

Door de Gemeente Rotterdam is gesteld dat van bovengenoemde locaties tenminste 3 locaties onacceptabel zijn:

Schiebroekse polder: De Schiebroekse polder is aangewezen om een deel van de 750 ha. groen van het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) te accommoderen. Dit sluit aan bij het door de provincie voorgestane beleid ten aanzien van een groene geleiding tussen het stedelijk gebied van Berkel en Rotterdam. In de provinciale locatieverkenning is in de beschrijving van deze locatie reeds aangegeven dat hier sprake is van diverse claims op het gebied waaronder de in het kader van de PMR aan te leggen groenvoorzieningen in de Intermediaire Zone.

Laag Zestienhoven: Dit gebied is in het RPR gereserveerd voor bijzondere woningbouw, ingepast langs en in de Groene Loper, de ecologische en recreatieve zone die is geprojecteerd langs de rand van het plangebied en waarin ook een ingrijpende aanpassing van de waterhuishouding gefaciliteerd moet worden.

Hoekpunt Noordwest: Deze locatie biedt onvoldoende ruimte, is niet tijdig beschikbaar en de vestigingscondities (B-locatie) sluiten niet aan bij het bedrijfsprofiel van Schieveen.

Door de Gemeente Rotterdam is geconstateerd dat de locatie Zuidplaspolder afvalt, omdat deze locatie onderdeel uitmaakt van de verkenning voor de periode na 2010 in het kader van de Vijfde Nota RO, en onder andere daardoor niet op korte termijn beschikbaar kan komen. Er liggen uiteenlopende claims op het gebied (glastuinbouw, natuur, water, wonen, werken) die nog om een nadere afweging vragen.

2.4 Natuurkeuze

Het plangebied van polder Schieveen ligt aan de noord-westelijke kant van Rotterdam. In het vigerend bestemmingsplan (Schieveense Polder, vastgesteld in de gemeenteraad in 1974) zijn de gronden bestemd voor agrarisch gebruik met (beperkt) daarbij behorende bebouwing. De polder heeft hoofdzakelijk een agrarisch karakter en bestaat voor het grootste deel uit weidegebied. Daarnaast wordt de ruimte in de polder ook gebruikt voor caravanstallingen, tuinbouw/, kassencomplexen, opslagplaatsen en paardenstallingen. Het agrarisch gebruik en de daarmee samenhangende ontwatering hebben geleid tot de vorming van botanisch soortenarme graslanden. De botanische waarde van de huidige situatie is dan ook minimaal. Deze situatie werkt door naar de overige fauna — uitgezonderd weidevogels die in grote aantallen en hoge dichtheden voorkomen in het gebied. Het gebied is op zeer beperkte schaal toegankelijk voor recreanten.

De polder Schieveen is in principe een kwelgebied, al is de mate waarin het kwelwater daadwerkelijk in de polder komt onduidelijk. Het grondwater is voedselrijk en zoet tot licht brak. Het gebied wordt gekarakteriseerd door vele kleine peilgebieden en een wateroppervlak van enkele procenten. De huidige waterkwaliteit is matig tot slecht vanwege het vaste peilbeheer (bij regen wordt het schone regenwater uitgelaten terwijl in droge perioden relatief vervuild boezemwater wordt ingelaten), de abiotiek (de nutriëntrijke kwel) en het gebruik. Binnen de polder ligt een bergboezem voor tijdelijke opslag van wateroverschot wanneer de Schie dusdanig is belast dat daarop geen water kan worden uitgeslagen (dat relatief veel voedingsstoffen in het systeem brengt).

Door de autonome ontwikkeling wordt de polder verder bedreigd. Ondanks weidevogelbescherming is het aantal broedparen van Slobeend en de Tureluur gedaald. Door de aanleg van de verbinding A13/16 zal de omvang van het gebied afnemen. Tevens zullen ontwikkelingen rondom het plangebied een negatieve invloed hebben. Bij voortzetting van het huidige agrarisch gebruik zal het weidevogelgebied naar verwachting uiteindelijk teloor gaan. De toekomst van de agrarische bedrijfsvoering in de polder staat ook om bedrijfseconomische redenen overigens al enige tijd onder druk.

De beoordeling van de huidige situatie en de verwachtingen voor de toekomst, gecombineerd met de doelstelling van ontwikkeling van duurzame en geïntegreerde ecologische, hydrologische en recreatieve functies en de wens (het voortbestaan van) het reservaat Ackerdijkse plassen te versterken hebben geleid tot de keuze voor klei/veenmoeras als natuur(doel)type.

Het klei/veenmoeras kent componenten vergelijkbaar met de Akerdijkse plassen. Het is een nat gebied met een afwisseling van plassen, wateren en hogere droge delen. De wateren staan deels met elkaar in verband, deels zijn ze geïsoleerd. 's Winters staat een groot deel van het gebied onder water. In het voorjaar zakt de waterstand, waardoor kale oevers en grazige plekken droogvallen. Het grootste deel van het water is echter weelderig omzoomd met oeverplanten (Riet, Heen, Zwanebloem, biezen). Het water heeft een goede kwaliteit. Waterplanten als Watergentiaan, Pijlkruid, Kranswier, Waterranonkel en Fonteinkruid krijgen een kans. In het water leven verschillende kritische macrofaunasoorten die voorkomen in schone, rijk begroeide sloten en plassen. Ook amfibieën vinden hier een geschikt leefgebied.

De droge delen hebben een gevarieerde begroeiing van bos, struweel, bosranden, bloemrijke ruigten en graslanden met korte grazige en langere ruigere vegetaties. In het gebied komen veel vogels tot broeden en biedt foerage aan soorten die broeden in de Akerdijkse plassen.

De doelstellingen ten aanzien van het water(beheer) leveren zowel de randvoorwaarden op voor de keuze van het natuurstype als het richtsnoer. Het natuurstype is niet mogelijk zonder een aanpassing van het waterbeheer; een andere wijze van waterbeheer draagt bij aan dit natuurstype. Het areaal oppervlaktewater en het waterbergend vermogen wordt aanmerkelijk vergroot. Ten behoeve van de vissen en een goede ontwikkeling van de oevervegetaties is er een natuurlijk waterpeilbeheer. De gebruikelijke verschillen in waterstand tussen zomer en winter worden toegelaten. Alle oevers worden natuurlijk ingericht zonder harde beschoeiingen. Het oppervlaktewater kent verschillende waterdiepten tot 2 meter diep. De diepe plekken zijn goed bereikbaar voor overwinterende vissen. Een groot deel blijft ondiep (<30 cm) ten behoeve van foeragerende lepelaars. In het gebied zijn verschillende verlandingsstadia te zien.

Schoon water is van groot belang. Er wordt in principe geen water meer ingelaten en er wordt gebruik gemaakt van kwel- en neerslagwater.

Bureau Alterra heeft de verschillende ontwikkelingsmogelijkheden van de polder onderzocht en de verwachting van een grotere biodiversiteit bevestigd.

Door de omvorming naar een natter soort natuurgebied, wordt het areaal voor weidevogels kleiner. Daar staat tegenover dat er mogelijkheden komen voor kritische weidevogelsoorten van de Rode Lijst, als Kemphaan en Watersnip, die zich bij de autonome ontwikkeling nooit zouden kunnen vestigen. Er zal een scala aan watervogels tot broeden komen, terwijl deze inrichting faciliterend werkt voor vogels van Akerdijk, die een uitbreiding van hun foeragegebied krijgen. Verder biedt het gebied meer mogelijkheden voor doortrekkers en overwinteraars als steltlopers en eenden. Duidelijke winst is er in alle varianten voor de flora, zoogdieren en insecten, terwijl de aantallen van de nu reeds voorkomende amfibieën soorten zal toenemen. In zijn algemeenheid, wordt de diversiteit aan organismen groter en krijgen de internationaal belangrijke orchideeën Rietorchis en Brede orchis, van de Rode Lijst van insecten de libellensoort Groene glazenmaker en van die van de zoogdieren de Noordse woelmuis vestigingskansen. Tevens heeft het bureau bevestigd dat de keuze voor een nat/drasse inrichting de samenhang tussen de moerasvorming in Oude Leede en Akerdijk vergroot en daarmee bijdraagt aan een robuust natuurgebied in Midden Delfland en daarmee ook in het Groene Hart. Tenslotte stelt bureau Alterra dat het bedrijventerrein kansen kan betekenen voor bijvoorbeeld insecten en het best langs verstorende infrastructuur worden gesitueerd, waarbij een zo groot mogelijk aaneengesloten gebied ontstaat voor natuurontwikkeling en recreatief gebruik.

3. HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELINGEN

3.1 Beschrijving van het plangebied

Paragraaf 2.5 geeft een beschrijving van het huidig gebruik van het plangebied, alsmede een beschrijving van de ecologische en waterhuishoudkundige situatie in het gebied. Tevens wordt een beeld geschetst van de verwachte gevolgen op het weidevogelbestand als gevolg van autonome ontwikkelingen.

Aanvullend op deze beschrijving kan worden opgemerkt dat de polder Schieveen en haar directe omgeving (Akerdijkse Plassen) waardevolle natuur herbergen met Rode lijstsoorten als de Grutto en de Tureluur. Schieveen maakt onderdeel uit van de verbindingzones van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

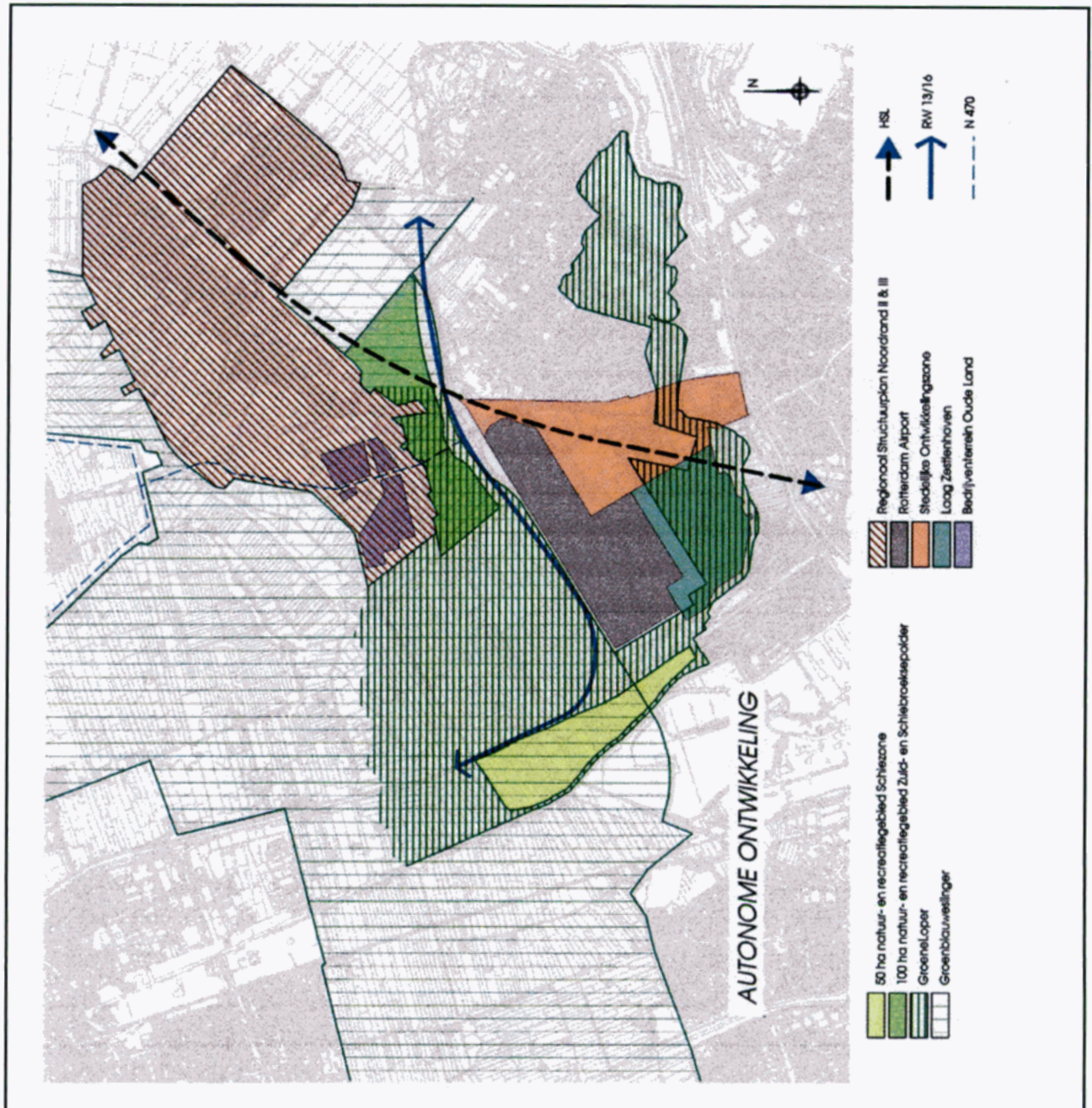
Het plangebied wordt belast door geluid en luchtverontreiniging vanwege het wegverkeer (A13, Doenkade, in de toekomst mogelijk de A13/16) en het vliegverkeer (Rotterdam Airport). Het plangebied raakt aan het stiltegebied Pijnacker.

Een deel van het plangebied ligt binnen de 10-6 Individueel Risico-contour vanwege Rotterdam Airport. Dit houdt beperkingen voor de realisatie van kwetsbare bestemmingen in.

In en rond de Polder Schieveen komen prehistorische, Romeinse en middeleeuwse vindplaatsen voor. Het gaat hier om punt locaties alsmede om lijnvormige archeologische monumenten zoals kreekruggen en veenkades. In de Schiezone ligt, als het ware complementair aan de openheid in de rest van de polder, de ontginningsbasis van de polder; een strook met landgoederen, voorzieningen en bedrijven in opgaand groen met een aantal historische monumenten.

3.2 Relevante projecten

In de omgeving van de polder Schieveen zullen de komende jaren een aantal ontwikkelingen plaatsvinden die van invloed zijn op de milieukwaliteit van het plangebied. Zie figuur 4.

Figuur 4: Autonome ontwikkelingen in en nabij het plangebied.

Natuur en water

Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR)

Het Project Mainport Rotterdam voorziet naast een mogelijke landaanwinning voor de Tweede Maasvlakte ook in de ontwikkeling van 750 ha extra natuur- en recreatiegebied in de directe omgeving van Rotterdam. Van belang daarbij zijn de volgende deelprojecten:

1. 100 ha (Intermediaire Zone) in de Schiebroekse en Zuidpolder (bijnaam: vlinderstrikje)
2. 50 ha in de Schiezone

De Intermediaire Zone is een ecologische verbinding in oost-west richting tussen het Rottemeregebied en Midden Delfland. De minimale breedte van deze ecologische/recreatieve zone is 100m. Gestreefd wordt naar een breedte van 150 m. De streefbreedte van de groenzone (inclusief recreatieve voorzieningen) bedraagt 400 meter. Deze maten zijn vastgelegd in het Interim Advies van de Gebiedscommissie Oude Leede.

Groenblauwe slinger

Het beleid van de provincie is er op gericht de zogenaamde Groenblauwe slinger te realiseren. Dit is een regionale structuur met bestaande weide- en bosgebieden en nog te ontwikkelen plas/drasgebieden (Akerdijk en Bergboezem Berkel). Een gedeelte van het plangebied valt binnen de Groenblauwe slinger.

Groene Loper

De Groene Loper bestaat uit een ecologische en recreatieve verbinding vanuit de stad, via de Polder Laag Zestienhoven, de Overschiese Plasjes en de Polder Schieveen naar de Akerdijkse Plassen. Tevens bestaat de Groene Loper uit bossen en plassen, een spaarwatersysteem en (bv. in Laag Zestienhoven) een bijzonder woonmilieu. De kwaliteiten van dit woonmilieu dienen wel in aansluiting te zijn op de kwaliteiten van de Groene Loper.

Groene Wig

In het Waterplan Rotterdam 2000 - 2005 is een aantal streefbeelden benoemd voor alle deelgebieden in Rotterdam. Voor de Polder Schieveen staat het streefbeeld groene wig centraal. Dit streefbeeld is van toepassing op gebieden met watersystemen die een grote(re) natuurlijke component of potentie bezitten. De stedelijke druk en het ruimtegebruik zijn hier minder intensief. In de groene wiggen ligt de nadruk op natuurlijke ontwikkeling en natuurbeleving. De recreatie wordt in goede banen geleid door zonering van de bereikbaarheid. De afwaterende functie is onderschikt aan meer natuurlijk peilbeheer. De waterkwaliteit voldoet aan de streefwaarden; overstortingen komen in de Groene Wiggen niet langer voor.

Woningbouwlocaties

De realisatie van woningen in de nabijheid van het plangebied leidt tot een toename van het recreatief gebruik van het plangebied.

Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs

De Vinex-locatie Noordrand 2 en 3 bevindt zich op het grondgebied van de gemeenten Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs. Daar moeten in de periode tot aan 2010 zo'n 13.000 nieuwe woningen worden gerealiseerd. Deels in hoge dichtheden rond een drietal nieuwe haltes van RandstadRail. De projecten zijn in uitvoering.

Pijnacker

Op het grondgebied van de gemeente Pijnacker zijn de locaties Keizershof, Tolhek en Delfgauw (Emerald) in aanbouw.

Rotterdam

Naast de ontwikkeling van Polder Schieveen zijn in de Noordrand van Rotterdam nog enkele andere projecten in voorbereiding: de Stedelijke Ontwikkelingszone met kantoren en ca. 1500 tot 2000 woningen en Polder Laag Zestienhoven met een beperkt aantal woningen in lage dichtheden.

Bedrijven

Rotterdam Airport

Het aanwijzingsbesluit voor Rotterdam Airport van 17 oktober 2001 regelt het gebruik van Rotterdam Airport als "zakenluchthaven", incl. een nachtregime. Het besluit omvat ook de vaststelling van geluidzones voor zowel de grote als kleine luchtvaart. Deze geluidzones dienen te worden verwerkt in bestemmingsplannen en houden in dat nieuwe geluidgevoelige bestemmingen binnen deze zones uitgesloten moeten worden. Een deel van Polder Schieveen valt binnen deze zones. Mede als gevolg van het aanwijzingsbesluit kan een begin worden gemaakt met de vastgoedontwikkeling op het luchtvaartterrein waarover NV Luchthaven Schipol met de gemeente een overeenkomst heeft gesloten. Er zijn afspraken gemaakt over de ontwikkeling van 200.000 m2 vloeroppervlak voor met name bedrijven (80%).

Oudeland

Ten noord-oosten van de Polder Schieveen is dit bedrijventerrein gepland. Dit terrein zal vanuit het zuiden ontsloten worden door het doortrekken van de N470 / N471. Voor dit bedrijventerrein is het bestemmingsplan in procedure.

Infrastructuur

Verbinding A16/13 (effecten tracé: krappe boog op poten)

De geplande verbinding tussen de A16 en de A13 zal door de zuidrand van de Polder Schieveen boven de Doenkade en via de zuidwestelijke hoek naar het noorden lopen. Er wordt uitgegaan van een krappe bocht en een verkeersknoop op poten. In totaal is hiervoor 61 hectare (exclusief verstoringszone) gereserveerd. In een motie van de leden Dijsselbloem en Verbugt d.d. 10 december 2001, die door de Tweede Kamer is aangenomen wordt gesteld dat de procedure van het tracé besluit zo snel mogelijk hervat moet worden. De aanleg van de A16/13 is één van de oplossingen voor de gezondheidsproblemen in de deelgemeente Overschie als gevolg van de rijksweg A13. In het MIT 1999 - 2003 is vastgelegd dat de A16/13 gerealiseerd moet worden via een PPS-constructie. In het Bereikbaarheidsoffensief is voor deze weg een financiële reservering van 600 miljoen gulden opgenomen. In het reeds uitgevoerde MER voor de verbinding A16/13 is een aantal hindercontouren berekend, voor bijvoorbeeld lucht en geluid. Deze kunnen in het MER voor Polder Schieveen meegenomen worden.

N470

Deze nieuwe wegverbinding tussen Rotterdam en Pijnacker wordt momenteel aangelegd.

4. ALTERNATIEVEN

4.1 Inleiding

In het MER zullen drie alternatieven worden beschreven:

- het Nulalternatief
- de Voorgenomen Activiteit
- het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA)

In de navolgende paragrafen worden de drie alternatieven globaal beschreven.

4.2 Nulalternatief

Het Nulalternatief is de situatie die ontstaat wanneer de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. Dit betreft feitelijk de huidige situatie aangevuld met (effecten van) autonome ontwikkelingen in en om het plangebied. Het Nulalternatief dient als referentie voor de beoordeling van de effecten.

Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van het Nulalternatief.

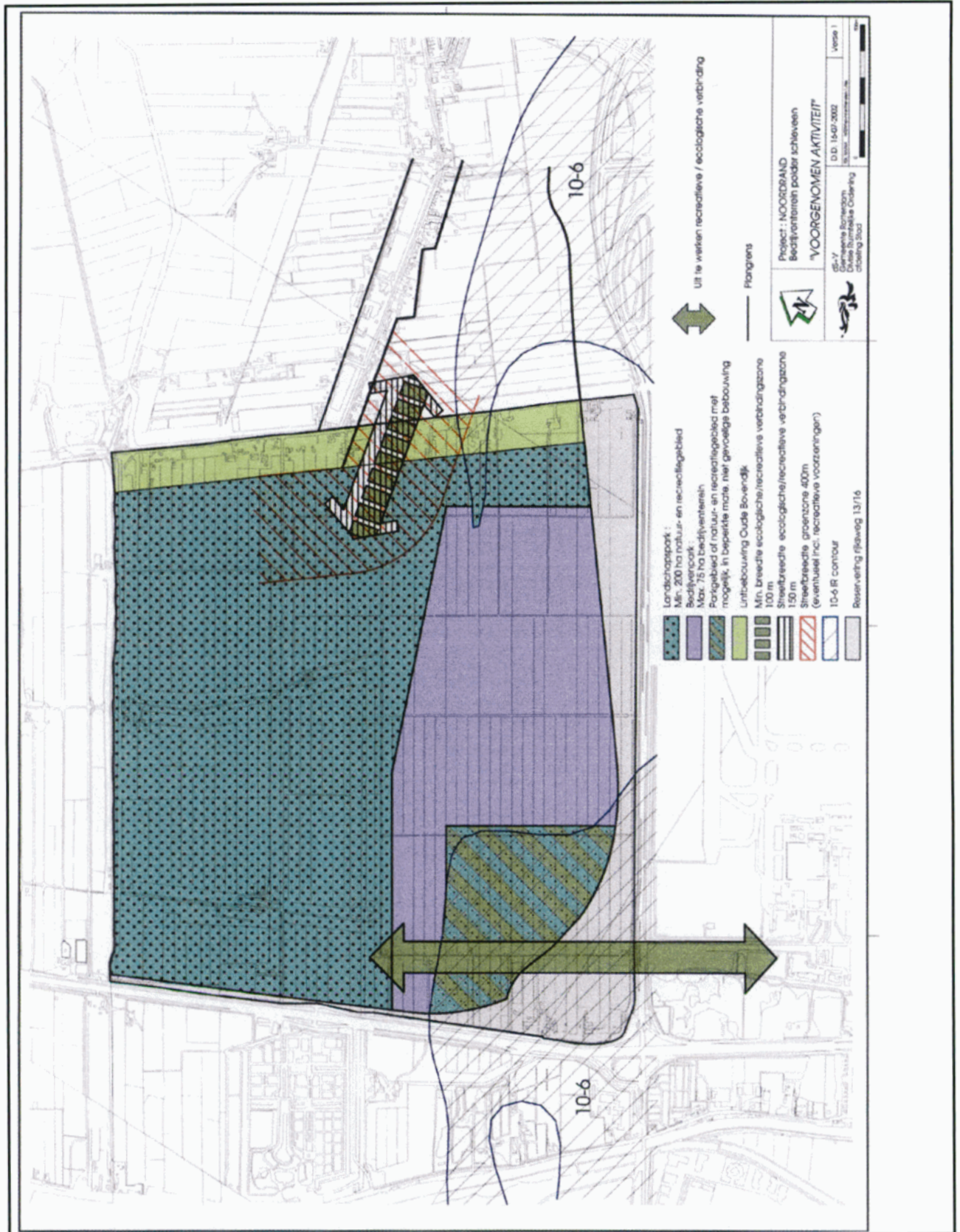
4.3 Voorgenomen activiteit

4.3.1 Inleiding

In het proces, dat aan het raadsbesluit van 6 december 2001 is voorafgegaan, hebben diverse modellen voor de inrichting van Polder Schieveen op tafel gelegen. Deze modellen hebben inzicht gegeven in de mogelijke inrichtingsalternatieven en -varianten. Het trechteringsproces, zoals beschreven in 2.2 heeft geleid tot het alternatief "Voorgenomen Activiteit".

4.3.2 Beschrijving van het model

Figuur 5 geeft een schets van de voorgenomen activiteit.

Figuur 5: Voorgenomen Activiteit

Het landschapspark

Schieveen als landschapspark voegt zich in de structuur van de Groen-Blauwe Slinger. Schieveen vormt samen met Akerdijk en de in polder Oude Leede voorziene moerasontwikkeling een generator van biodiversiteit van formaat. De intermediaire zone van Schieveen door de Zuidpolder en Schiebroekse Polder zorgt voor de verbinding tussen Midden Delfland en het Rottemerengebied. Aansluiting op de Groene Loper vanuit Polder Laag Zestienhoven brengt een verbinding tot stand tussen stad en land.

Het natuurdoeltype voor Schieveen, te weten klei/veenmoeras, wordt bereikt door peilopzetting met gebiedseigen water. Gecombineerd met de hoogteligging van het maaiveld levert dit een breed spectrum landschapstypen op. Opgaand bos, struweel, ruige velden, grasland, rietland, ondiep water met vegetatie, groter wateroppervlak, het is allemaal voorhanden. Om het gehele spectrum in stand te houden zal begrazing nodig zijn.

Een grid van weteringen is structurerend voor het beeld en het watersysteem. Het open karakter en het maatsysteem verwijzen naar de cultuurhistorische achtergrond van het natuurpark als droogmakerij. De in de polder aanwezige veenkades en dijken krijgen een accent. Door aan de voet ervan aan weerszijden een wetering aan te leggen, verzelfstandigen deze veenrelicten in het ruimtelijk beeld. Er komt een nieuwe kade evenwijdig langs de Oude Bovendijk en een opgehoogde strook van oost naar west halverwege de polder, bovenlangs het bedrijvenpark. Deze dienen als tribune en zijn onderdeel van het recreatief netwerk. Het recreatief netwerk zoekt aansluiting bij de infrastructuur van de landgoederenstrook in de Schiezone en de overige groenontwikkelingen rond Schieveen.

Andere vormen van recreatie bieden de safari- en struinnatuur. De reeds genoemde tribune is er voor de grote aantallen wandelaars, fietsers en skaters. De struinnatuur is voor de kleinere aantallen en de individuele natuurvorser, toegankelijk in bepaalde perioden van het jaar door goedgeplaatste bruggetjes, die weggehaald kunnen worden. Safari betekent groepsgewijze tochten onder begeleiding. Om deze vormen van recreatie mogelijk te maken wordt het natuurpark door een spinragstructuur van routes en paden ontsloten.

Het bedrijvenpark

Het bedrijvenpark komt zo dicht mogelijk te liggen langs de toekomstige A13/16 om zoveel mogelijk aaneengesloten terrein voor het natuurpark over te laten en daar voor luwte te zorgen. Het krijgt een opzet met een gridstructuur als onderlegger waardoor een centrale as loopt waaraan de openbare en collectieve ruimtes worden geconcentreerd en die tevens als de ontsluiting van het gebied dient. Met dit grid wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de bebouwing in hoge dichtheid en betekenisvolle groenzones. De bouwblokken hebben een duurzame buitenrand en achter het front kan het principe van stapelen en schakelen door een modulair systeem op kavelniveau toegepast worden ten behoeve van de nodige flexibiliteit. Op de binnenhoven vindt de logistieke afhandeling plaats. Verder is een zonering op gebiedsniveau denkbaar: arbeidsintensieve bedrijven aan de hoofdas en naar de randen meer arbeidsextensieve vormen van bedrijvigheid.

Het concept is vernieuwend in ruimtegebruik; er is sprake van intensief, meervoudig en collectief ruimtegebruik. Intensief door de hoge bebouwingsdichtheid maar ook door overeenkomstige functies te concentreren waardoor geen bufferzones nodig zijn om kwaliteitsverschillen te overbruggen. Meervoudig doordat de gebouwen en ruimten voor verschillende gebruikers toepasbaar zijn en versnippering wordt voorkomen. Collectief door gezamenlijk gebruik van voorzieningen.

Reservering A13/16

Ten zuiden van het beoogde bedrijventerrein wordt een strook van 61 ha gereserveerd voor de aanleg van de A13/16, volgens het zogenaamde krappe boogtrac .

Lint Oude Bovendijk

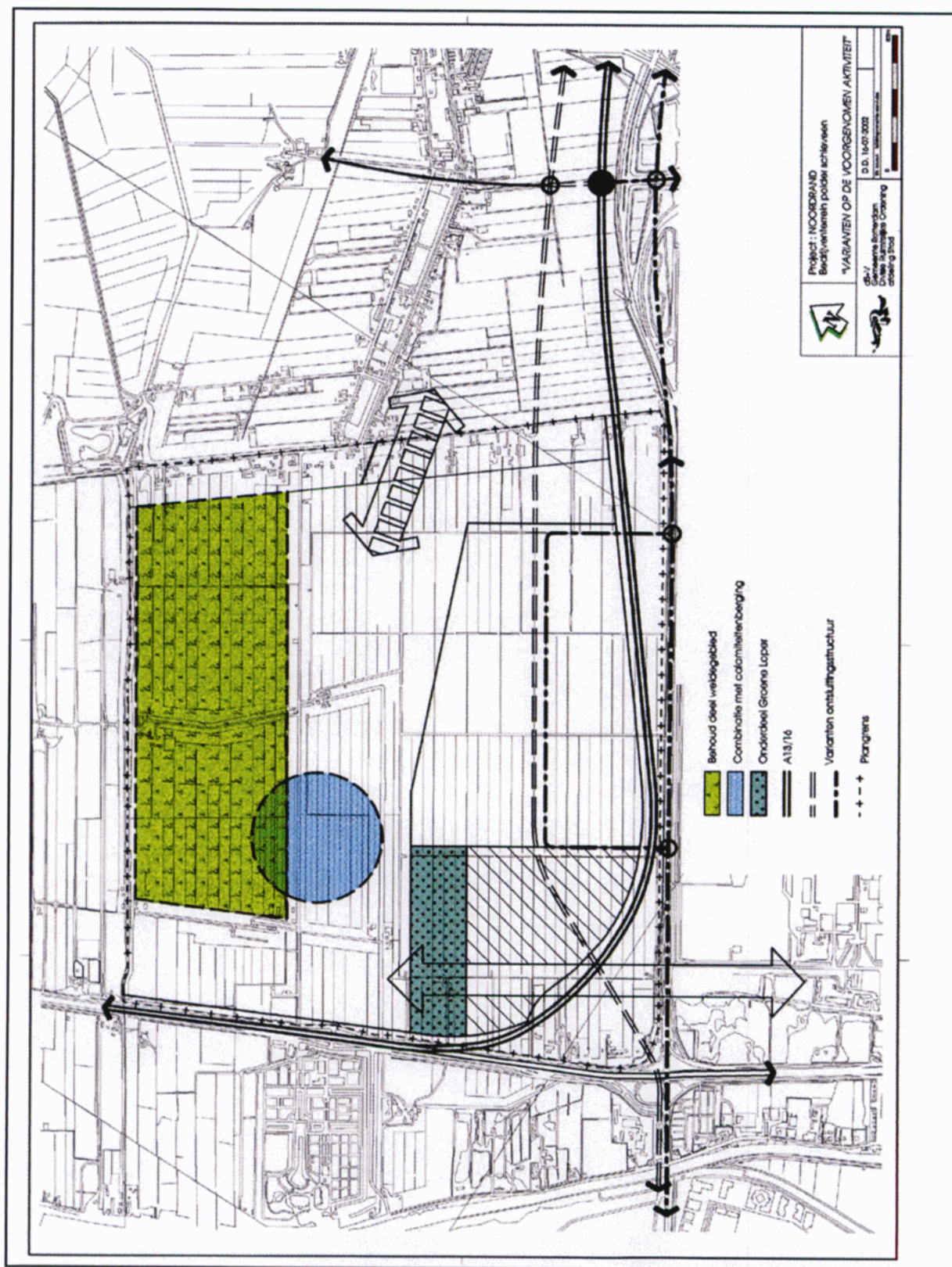
Het lint aan de Oude Bovendijk blijft bestaan en wordt buiten de natuur en bedrijfsterreinontwikkeling gehouden. Evenwijdig aan de Oude Bovendijk wordt op een afstand van ruim 100 meter een nieuwe kade opgeworpen om de bewoners en gebouwen te vrijwaren van natte voeten. De bestaande opstallen (en het huidig gebruik) worden zoveel mogelijk ongemoeid gelaten. De agrarische bestemming wordt gewijzigd in een conserverende bestemming die functiemenging toelaat met een accent op wonen.

Afhankelijk van de planontwikkeling in de Zuidpolder (/Schiebroekse polder) kunnen ten behoeve van een goede aansluiting op de Intermediaire Zone (verdergaande) ingrepen nodig zijn.

4.3.3 Varianten

De Voorgenomen Activiteit als model ligt in grote lijnen vast. Wezenlijk andere modellen zijn binnen de randvoorwaarden van het raadsbesluit van 6 december 2001, niet denkbaar. Dit is de reden om te volstaan met één inrichtingsalternatief.

Wel doen zich nog enkele variatiemogelijkheden op een iets gedetailleerder niveau voor: ten aanzien van de aansluiting op de Groene Loper, ten aanzien van het aandeel van het natuurdoeltype "rijk weidevogelgrasland", al dan niet in combinatie met een calamiteitenberging voor water en ten aanzien van de verkeersontsluiting. Zie figuur 6.

Figuur 6: Varianten op de Voorgenomen Activiteit

Groene Loper

Een deel van het plangebied maakt onderdeel uit van de zogenaamde Groene Loper zoals opgenomen in het Ruimtelijk Plan Rotterdam. Een belangrijke vraag voor nader onderzoek in het kader van het MER is welke breedtemaat en inrichting deze Groene Loper nodig heeft om de ecologische en recreatieve potenties waar te kunnen maken.

Weidegebied al dan niet in combinatie met calamiteitenberging

Door de Gebiedscommissie Oude Leede is verzocht om een deel van het weidegebied in Polder Schieveen te behouden, terwijl het Hoogheemraadschap Delfland verzocht heeft een calamiteitenberging in de polder te realiseren. Nagegaan zal worden in hoeverre aan deze wensen, al dan niet gecombineerd tegemoet gekomen kan worden binnen de recreatie- en natuurdoelstellingen van het project.

Verkeersontsluiting

In de Voorgenomen Activiteit wordt uitgegaan van een nieuw aan te leggen ontsluitingsweg door het bedrijventerrein. Deze nieuwe weg takt zowel ten oosten als ten westen van het bedrijventerrein aan de op bestaande Doenkade.

Een variant voor deze ontsluiting is een structuur waarbij de huidige Doenkade vervalt en de nieuw aan te leggen ontsluitingsweg in het midden van het bedrijventerrein niet alleen een functie krijgt als ontsluiting van het bedrijventerrein, maar ook een functie voor het doorgaande verkeer.

In het MER zullen de voor- en nadelen van de varianten onderzocht worden.

4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

In het MER moet een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) worden opgesteld. Dat is het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voorzover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van het beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt.

Doel van het MMA is tweeledig: 1) uitwerken van dit alternatief zet de initiatiefnemer aan tot het denken in meer milieuvriendelijke oplossingen 2) aandragen van een (aantal) oplossing(en) die met het voornemen en de andere alternatieven wordt vergeleken. Middels dit laatste doel krijgt de initiatiefnemer een beeld van de doelmatigheid van de maatregelen die hij in gedachten heeft. Het MMA vormt daarmee een belangrijk referentiepunt in het vergelijkingskader van de alternatieven.

Het MMA wordt ontwikkeld op basis van de effectbeschrijving van het Nulalternatief en de varianten op de Voorgenomen Activiteit. Door combinatie van milieuvriendelijke elementen uit de varianten zal een meest milieuvriendelijk alternatief worden ontworpen.

5. TE ONDERZOEKEN MILIEUGEVOLGEN

5.1 Belangrijkste milieuthema's

Aansluitend op de doelstellingen uit hoofdstuk 1 zijn de belangrijkste thema's die in het MER aan de orde komen:

1. natuur
2. water en bodem
3. recreatie
4. ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit
5. hinder als gevolg van bedrijven en verkeer

Met onderzoeksvragen gelieerd aan deze thema's zullen de alternatieven en varianten worden onderzocht, waarbij de autonome ontwikkeling wordt gehanteerd als referentie om de winst- en verliesrekening op te maken.

Natuur

De aansluiting van het bedrijventerrein en het natuurpark op groene gebieden in de omgeving is opgenomen in verschillende beleidsstukken. In het MER zal hieraan de nodige aandacht worden besteed. Nagegaan zal worden in hoeverre de voorgenomen activiteit een bijdrage levert aan versterking van het ecologisch netwerk (EHS, Groenblauwe slinger, Groene Loper). De diversiteit van flora en fauna zal worden onderzocht met oog op de waarde van het gebied in dat ecologische netwerk. Voorwaarde voor het creëren en behouden van diversiteit in flora en fauna is het bieden van voldoende oppervlakte van bepaalde natuurtypen. Voor het bevorderen van migratie van soorten zijn minimale breedtematen van ecologische verbindingzones van belang. In het MER zal worden nagegaan in hoeverre de voorgenomen activiteit bijdraagt danwel afbreuk doet aan (minimaal benodigde maten voor) de Intermediaire Zone en de Groene Loper.

Het onderzoek van bureau Alterra heeft hiervoor reeds de nodige informatie opgeleverd. Desondanks blijft aanvullend onderzoek noodzakelijk, mede omdat bureau Alterra zich niet heeft uitgesproken over het door bureau H+N+S ontwikkelde Groene Loper model en over de nadien vastgestelde Voorgenomen Activiteit en de varianten. In het MER zal worden getoetst of bij de te onderzoeken varianten de ecologische doelstellingen gehaald worden.

Water en bodem

De waterhuishouding is richtinggevend voor de inrichting van de Polder Schieveen. Zowel voor het natuurpark als het bedrijventerrein moet gestudeerd worden op de optimale inrichting qua waterhuishouding. Een keuze die gemaakt moet worden is de keuze voor een integraal watersysteem voor het hele gebied of gescheiden systemen voor het natuurpark en het bedrijventerrein. Van belang daarbij is de wijze waarop wordt omgegaan met de diverse waterstromen (zwart, grijs en ecologisch water) in het gebied.

Parallel aan het opstellen van een ruimtelijk plan dient een zogenaamde Watertoets te worden uitgevoerd. De Watertoets is het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten door

de beheerder. Het kader voor de Watertoets is het vigerend beleid (Vierde Nota Waterhuishouding, Waterbeleid 21^e eeuw, Europese Kaderrichtlijn water, Vijfde Nota over de ruimtelijke ordening, beleidslijn Ruimte voor de rivier). De Watertoets wordt uitgevoerd binnen de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van ruimtelijke ordening en water. De Watertoets heeft een integraal karakter: alle relevante waterhuishoudkundige aspecten worden meegenomen (naast veiligheid en wateroverlast ook waterkwaliteit en verdroging). De waterbeheerder (in dit geval Hoogheemraadschap Delfland) is verantwoordelijk voor het opstellen van een Watertoets. De waterbeheerder beoordeelt de voorgenomen activiteit aan de hand van waterhuishoudkundige doelstellingen en criteria. Vervolgens geeft hij een advies over de aanvaardbaarheid van de voorstellen vanuit wateroogpunt.

De voorlopige Watertoets, die inmiddels door het Hoogheemraadschap Delfland is uitgevoerd, heeft ondermeer geleid tot de wens een calamiteitenberging te realiseren in polder Schieveen. In het kader van het MER zal onderzocht hoe deze gewenste calamiteitenberging zich tot de voorgestelde functies in Polder Schieveen verhoudt. In hoeverre zijn er bijvoorbeeld combinaties dan wel scheidingen van functies mogelijk? Er moet nagegaan worden hoeveel ruimte er beschikbaar is voor zo'n berging, welke gevolgen de berging heeft op de waterkwaliteit en hoe de (negatieve) gevolgen kunnen worden beperkt.

Van belang voor de toekomstige waterhuishouding voor het gebied is verder het streefbeeld Groene Wig van het Waterplan Rotterdam 2000 - 2005. Daarin wordt onder andere uitgegaan van een (seizoens)berging van 10 % oppervlaktewater en van 50 % natuurvriendelijke oevers.

Het voorgestelde natuurtipe kan grote verschillen in waterpeil goed verdragen of beter, de nieuwe eisen van waterbeheer hebben mede geleid tot het voorgestelde natuurtipe.

Onderzoeksvraag is ook in hoeverre natuurlijke peilfluctuatie zich verhoudt met agrarisch gebruik, mede met het oog op de vergelijking met de huidige situatie, maar ook met het oog op een eventueel behoud van een beperkt oppervlak weidegebied (met weidevogels).

Afhankelijk van de uiteindelijke inrichting van het gebied wordt het grondverzet in het gebied bepaald. Streven is een gesloten grondbalans, waarbij de grond die vrij komt in hetzelfde gebied weer wordt gebruikt. Daarnaast dienen veranderingen door het gebruik van de bodem te worden onderzocht. Op basis van de huidige kwaliteit en de gewenste situatie (aanleg bedrijventerrein) kan worden aangegeven welke functies knelpunten opleveren en saneringen of nader onderzoek nodig zijn.

Recreatie

In de Voorgenomen Activiteit is een netwerk van recreatieve mogelijkheden opgenomen, gezoneerd voor vormen van meer en minder intensieve recreatie, variërend van en benoemd als "tribune" tot "safari" via "struinnatuur". De recreatieve mogelijkheden zullen beduidend groter zijn dan in de huidige situatie en autonome ontwikkeling, waarin sprake is van beperkt recreatief medegebruik (m.n. fietsen). Vastgesteld zal worden voor hoeveel en welke recreanten en in welke tijdsperiode het gebied toegankelijk zal zijn en in welke mate recreanten hinder zullen ondervinden van bedrijven en verkeer. Het onderzoek naar hinder is bepalend voor de beoordeling van de belevingswaarde die gerelateerd aan de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit.

Ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit

Bij de beoordeling van ruimtelijke kwaliteit worden tegenwoordig begrippen onderscheiden als gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde. Een grote belevingswaarde is doel van het project in zichzelf zowel voor het natuurpark als het bedrijvenpark. Gebruikswaarde en toekomstwaarde zal worden ingevuld door het streven naar optimaal ruimtegebruik. Dat wordt bepaald door intensief ruimtegebruik, niet alleen door het efficiënte gebruik van de beschikbare ruimte (bebouwd en onbebouwd), maar ook door naar combinaties van gebruik te zoeken (meervoudig gebruik). De flexibiliteit in het gebruik van de ruimte bepaalt in het bedrijvenpark de toekomstwaarde, in het natuurpark is dit de robuustheid. Ook de duurzaamheid van de combinatie van bedrijven en natuur is doel. Dit stelt eisen aan het bedrijventerrein, maar ook aan het natuurpark dat de aantrekkelijkheid van vestiging mede bepaalt. Verder moet de duurzaamheid gewaarborgd worden door de beheersconstructies.

Het streven is er dus op gericht te komen tot een duurzaam bedrijventerrein, mede in relatie tot het natuurpark. Onderwerpen die onder de paraplu van dit thema aan de orde komen: energie, integraal ketenbeheer, gecombineerd gebruik van voorzieningen (w.o. parkeerplaatsen) en parkmanagement. Eveneens als onderdeel van de ruimtelijke kwaliteit zal studie worden verricht naar het optimale gebruik van de diverse modaliteiten (auto, langzaam verkeer en openbaar vervoer), naar de kwaliteit van de diverse verkeersaansluitingen en naar de koppeling van langzaam verkeer aan (regionale) netwerken.

Wat betreft landschappelijke kwaliteit zal het MER zich met name richten op de belevingswaarde van het gebied. Daarbij is de mate waarin de archeologische, landschappelijke en/of cultuurhistorisch waardevolle elementen worden behouden/versterkt van groot belang. Door diverse partijen is openheid (versus beslotenheid) van het huidige landschap als belangrijk punt naar voren gebracht. Op de hiervoor aangeduide wijze zal hieraan aandacht worden besteed.

Hinder

De bedrijven op het bedrijventerrein en het verkeer van en naar Polder Schieveen kunnen bijdragen aan geluidhinder, luchtverontreiniging en externe (on)veiligheid in de omgeving. Daarnaast kan het verkeer (m.n. weg- en vliegverkeer) in de omgeving van Polder Schieveen een verstorende invloed hebben op de kwaliteit van zowel het bedrijventerrein als het natuurpark.

Beide kanten van de medaille zullen in het MER in beeld worden gebracht.

5.2 Aanzet toetsingskader

Op grond van 5.1 kan het volgende dienen als een aanzet tot een toetsingskader voor de beoordeling van de alternatieven en varianten:

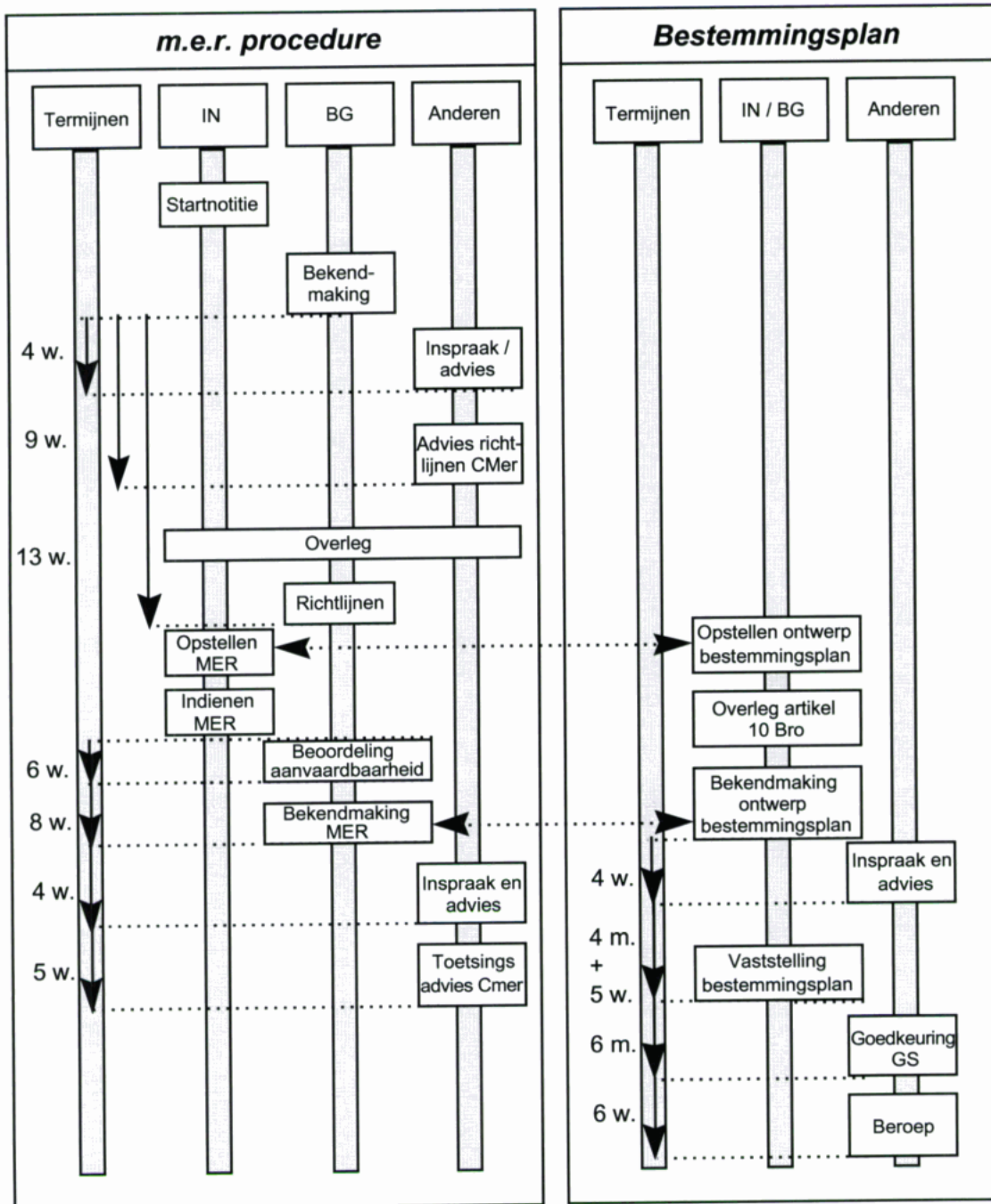

Thema	Toetsingscriteria
Natuur	Diversiteit flora en fauna Omvang Verbindingen
Bodem en water	Waterkwaliteit Bergend vermogen Grondbalans
Recreatie	Toegankelijkheid Belevingswaarde
Ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit	Optimaal ruimtegebruik Flexibiliteit Duurzaamheid Behoud/versterking waardevolle elementen
Hinder	Geluid Luchtkwaliteit Externe veiligheid

6. BESLUITVORMING

Hiernaast ziet u een schema waarin het toekomstig traject van het opstellen van het (ontwerp) bestemmingsplan wordt beschreven, in relatie tot de m.e.r. procedure. De m.e.r. procedure is geen op zichzelf staande procedure, maar wordt altijd gekoppeld aan een bestaande procedure. In dit project wordt het dus gekoppeld aan het ontwerp bestemmingsplan. Aan de bestemmingsplan procedure is de (partiële) wijziging van het streekplan gekoppeld. Overleg over afstemming tussen de planning van deze procedures wordt momenteel gevoerd. Als deze op elkaar zijn afgestemd kan de kolom "voorlopige planning" worden ingevuld in het schema. Uiteraard kunnen de officiële termijnen (zoals voor inspraak) al worden ingevuld. Het streven is om medio 2003 een ontwerp bestemmingsplan gereed te hebben.

IN: initiatiefnemer
BG: bevoegd gezag

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST

- [1] Voorontwerp Ruimtelijk Plan Rotterdam 2010, Gemeente Rotterdam, 16 juli 2001
- [2] Ontwikkelingsvisie Schieveen, H+N+S Landschapsarchitecten, april 2001
- [3] Ontwikkelingsvisie Schieveen - atlas inrichtingsvarianten, H+N+S Landschapsarchitecten, april 2000
- [4] Natuur in de Polder Schieveen: maken en delen, Alterra, 2001
- [5] Inrichtingsconcept Schieveen Rotterdam, Multivastgoed bv - T+T Design b.v, juli 2001
- [6] Locatieverkenning Provincie.

BIJLAGE 2: VERKLARENDE WOORDENLIJST

Alternatief	Een mogelijke andere invulling van het plangebied dan de voorgenomen activiteit.
Autonome ontwikkeling	Ruimtelijke ontwikkeling van het studiegebied zonder de voorgenomen activiteit op basis van bestaand en voorgenomen beleid.
Bestemmingsplan	Gemeentelijk ruimtelijk ordeningsplan, waarin het mogelijk gebruik van grond is vastgelegd.
Bevoegd Gezag	De overheidsinstantie die bevoegd is het m.e.r. plichtige besluit te nemen.
Cmer	Commissie voor de Milieu-effectrapportage; landelijke commissie van onafhankelijke deskundigen die het bevoegd gezag en de initiatiefnemer adviseert omtrent de inhoud en kwaliteit van de MER voor de voorgenomen activiteit.
Groepsrisico	Het groepsrisico is afhankelijk van de werkelijke situatie ter plaatse. Het groepsrisico geeft aan hoe groot de kans is dat een bepaald aantal mensen ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen overlijdt. Het groepsrisico wordt uitgedrukt in een grafiek, waarin de kans op ongelukken wordt uitgezet tegen het aantal mogelijke slachtoffers.
IR/Individueel Risico	Het Individueel Risico is een maat voor het risiconiveau op een bepaalde plaats. Het geeft aan hoe groot de kans is dat een persoon die 24 uur per dag op een bepaalde plaats aanwezig is, komt te overlijden ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen (op bijvoorbeeld een spoorlijn). Het Individueel Risico kan worden weergegeven als lijnen op een kaart, die punten met een gelijk risico verbinden. Dit zijn risico-contouren.
Initiatiefnemer	Diegene(n) die de m.e.r.-plichtige activiteiten wil(len) ondernemen. Voor de ontwikkeling van de Polder Schieveen zijn de Gemeente Rotterdam (B&W) en Natuurmonumenten de gezamenlijk initiatiefnemers.
Inrichtings-MER	MER dat de effecten beschrijft van verschillende inrichtingsvarianten voor de locatie.
m.e.r.	Milieu-effectrapportage, de procedure zoals vastgelegd in de Wet milieubeheer.

MER	Milieu Effect Rapport.
MMA	Meest Milieuvriendelijke Alternatief; dit is een alternatief waarbij voldaan kan worden aan de doelstelling van de initiatiefnemer en uit wordt gegaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming of verbetering van het milieu.
Plangebied	Het gebied waarin de voorgenomen activiteiten plaatsvinden.
Ruimtelijk Plan Rotterdam	Het Ruimtelijk Plan Rotterdam 2010 (RPR) heeft betrekking op de periode tot 2010. Het kan worden gezien als de ruimtelijke uitwerking van het integrale gemeentelijke beleid dat is vastgelegd in de Toekomstvisie <i>Koers 2001</i> en het <i>Collegeprogramma Ruimte voor Rotterdammers</i> . In het Plan zijn ambities verwoord over de ruimtelijke ontwikkeling van de stad die voortkomen uit beleidsdoelstellingen van de gemeente en uit wensen van bewoners, organisaties en bedrijven.
Startnotitie m.e.r.	Officiële aanmelding van de voorgenomen m.e.r.-plichtige activiteit door de initiatiefnemer bij het bevoegd gezag, waarin het wat, waar, waarom en hoe beschreven is.
Studiegebied	Het gebied waar de effecten kunnen optreden (plangebied en omgeving).
Toetsingskader	Het geheel van toetsingscriteria, en ter nadere concretisering daarvan indicatoren, die per thema zijn vastgesteld om de effecten van de alternatieven te bepalen en onderling te vergelijken.
VINEX	Vierde Nota ruimtelijke ordening Extra; een nota van de rijksoverheid waarin voor het hele land een plan en ideeën beschreven worden over de inrichting van stedelijke en landelijke gebieden voor de periode tot 2015.
Voorgenomen activiteit	De activiteit die de initiatiefnemer wil uitvoeren ter realisering van een gesteld doel op een bepaalde locatie.

